

Vogels straks verhakseld

De zeearend eet vooral gans.

FOTO JACQUES VAN DER NEUT

De plannen met vliegveld Lelystad zijn desastreus voor vogels en enorm riskant voor de luchtvaart, stelt Nico de Haan.

NICO DE HAAN

Vlucht XY123 heeft toestemming om op te stijgen van Vliegveld Lelystad met bestemming Rome. De pas geïnstalleerde vogelradar signaleert geen 'vliegende objecten'. Ready for take-off, gas...

Een halve kilometer verderop graast een enorme groep kolganzen in een laagstaand najaarszonnetje. Tot ze plotseling op grote afstand hun aartsvijand op zich af zien stormen: de zeearend. Een van de oudste ganzen slaat alarm. Een paar seconden later vliegen de ganzen in blinde paniek in een compacte groep en met hoge snelheid weg in oostelijke richting. Daar kruisen ze de zojuist opstijgende vlucht XY123. Tientallen ganzen worden opgezogen door de straalmotoren en dan... Heel Holland Herrieland!

Bijna geen mensen

Op het eerste gezicht lijkt het een goed idee om al die korte vakantievluchten naar Lelystad te verplaatsen om zo Schiphol ruimte te geven voor intercontinentale vluchten. De polder lijkt een leeg gebied, er wonen bijna geen mensen en het is niet al te ver van de Randstad.

Maar al dat opstijgen en laag wegvliegen gaat een groot deel van onze kostbare stiltegebieden in de herrie zetten. Het toerisme neemt af, ziektekosten en stress nemen toe, maar dat wordt allemaal niet meegenomen in de analyse van kosten en baten. Ook dat hierdoor de milieuvervuiling sterk toeneemt, speelt kennelijk geen rol.

Er is nóg een element waar nog niet serieus naar gekeken is en dat is het aanvaringsrisico met vogels. Expert Luit Buurma gaf onlangs terecht aan dat het aanvaringsrisico bij Lelystad tien maal groter is dan bij Schiphol. Van luchtvaartexpert Benno Baksteen begrijpen we dat zo'n straalmotor zonder al te veel problemen wel een paar vogels verhakselt. Wat Baksteen en andere 'luchtfietsers' niet weten is dat niet alleen rekening moet worden gehouden met de huidige vogelstand, maar ook met de toekomstige vogelstand. Dan gaat het vooral over ganzen.

Zoals iedereen weet, ligt er al een intercontinentaal vogelvliegveld in de Flevopolder: de Oostvaardersplassen. Hier broeden niet alleen veel ganzen, ze komen er ook in grote aantallen slapen. Met duizenden komen de kolganzen en brandganzen uit noordelijke streken naar de Flevopolders, waar ze de duizenden grauwe ganzen gezelschap houden en samen overwinteren. In ons land komen ook steeds meer brandganzen tot broeden. Mede dankzij de nieuwe natuurontwikkelingsgebieden en het voedzame Engelse raaigras kunnen deze ganzen zich uitstekend handhaven en nemen ze in aantal verder toe.

Er is nog een nieuwe vogelsoort die ons land heeft ontdekt: de zeearend. Dat stelt nu nog niet zoveel voor: tien broedparen. Intussen leven toch al meer dan honderd van deze arenden binnen onze grenzen. Ze eten van alles,

maar vooral gans! Niet voor niets werd de zeearend vroeger ganzenarend genoemd. Nu wemelt het in het voorjaar van de jonge ganzen en je hoeft geen hoogbegaafde ornitholoog te zijn om te voorspellen dat de populatie zeearenden onstuimig zal doorgroeien. De zeearend is als broedvogel echt gesetteld. Ze gaan, net als de grauwe ganzen, grote zilverreigers en ooievaars eerder, in de 'groeiverdubbelaar'.

Elke vogelaar weet dat als ganzen massaal op de wieken gaan, er een zeearend in de buurt is. In compacte groepen van honderden vogels gaan ze er in blinde paniek met hoge snelheid vandoor om pas kilometers verder weer neer te strijken. Deze ganzenpaniekluchten gaan de komende decennia sterk toenemen. Ook in de directe omgeving van vliegveld Lelystad.

Russisch roulette

Hoeveel vliegtuigen mogen er verongelukken? Dat weet ik niet. De kans dat het gaat gebeuren, lijkt me levensgroot aanwezig. Vogelbescherming Nederland heeft al enkele malen indringend verzocht minstens een paar jaar gedetailleerd onderzoek te doen naar de vogelstand en de mogelijke effecten daarvan op het toekomstige vliegverkeer. Dit is steeds afgewezen. In de opgestelde Milieu Effect Rapportage is alleen uitgegaan van verouderde literatuur.

Vliegen vanaf Lelystad lijkt nu in hoog tempo af te koersen op Russisch roulette. We moeten maar hopen dat het goed afloopt.

Nico de Haan, ambassadeur Vogelbescherming.